

Jelentés a Budapesti Állami Rendőrség 1908. évi működéséről

Erkölcshandészet¹¹

BODA DEZSŐ főkapitány

A kéjnlők központi vizsgálata

Nagy horderejű lépéssel haladt előre a múlt évben a fővárosi prostitúció rendezésének ügye, melyre már évek óta serényen folytak az előkészületek.

A fővárosi törvényhatóság által alkotott, az erkölcshandészetre vonatkozó szabályrendelet az ez év végéig még nem nyert törvényhatósági jóváhagyást, s így még nem nyílt alkalom az abban lefektetett modern elveknek érvényt szerezni, mindazonáltal a rendőrség a rendőrorvosok fizetésének rendezésével kapcsolatosan a kéjnlők *központosított vizsgálatát*, miután a törvényhozás az egy erre a célra szolgáló helyiség felállítására szükséges költségeket megszavazta, már életbe léptette.

Kibérelte a VI., Ó utca 48. sz. a. kétemeletes épületet és a múlt év október hó 5-ike óta a kéjnlők már ott vizsgálatnak. Ugyanott betelepített az erkölcshandészeti osztály is.

A kéjnlők kivétel nélkül hetenként *kétszer* kötelesek magukat orvosi vizsgálatnak alávetni, mely díjmentes.

A vizsgálat bevezetésével a kéjnlő, ha egészségesnek találták, bárcáját vagy igazolványát, melyet az orvosi vizsgálat előtt köteles az orvosnak átnyújtani, „egészséges” jelzéssel és a vizsgáló orvos aláírásával visszakapja, ha pedig fertőző beteg, úgy visszatartják azt s a kéjnlők kórházi utalvánnyal egy polgári rendőr kíséretében *azonnal* kórházba küldik.

Az új vizsgálati rendszernek föelőnye az, hogy a kéjnlők visszariadva a kórházi kényszertől s látva a fokozott, szigorú higiénikus rendszabályokat, testüknek gondozására és tisztántartására hasonlíthatatlanul nagyobb gondot fordítanak, mint azelőtt.

¹¹ A kiadványra Sarusi Kiss Béla hívta fel a figyelmemet. Köszönöm neki.

Ez közegészségügyi szempontból igen fontos jelenség, mert a nemi betegségek terjedésének meggátolásához a PRAEVENTIO¹² sikerével és sokkal inkább hozzájárul, mint a már megbetegedett kéj nők kórházba való utalása, mely akármilyen korán felfedezett megbetegedése alapján is történt, még sem zárja ki már egy vagy két megfertőzés megtörténtét.

A bakteriológiai laboratóriumban nyer azután kiegészítést a központosított kéj nővizsgálat. A női ivarszervekben lévő váladék mikroszkopikus vizsgálatnak is lesz alávetve. E célra a Reichert-féle mikroszkóp¹³ szolgál, mellyel a nagyítás 300-tól 1500-szorosig fokozható.

A górcsövi diagnosztizálás kiváló előnye, hogy a fertőző beteg feltétlenül kórházba kerül, másrészt sok betegnek vélt, de egészséges prostituált nem lesz hiábavaló molesztálásnak kitéve.

Adminisztratív újítások

A központosított kéj nő vizsgálattal újabb és az eddigi tapasztalat szerint teljesen beváltak mondható alapokra fektettem az erkölcsrendészeti osztály adminisztratív berendezését is.

A bejegyzett kéj nőlakások, bordélytelepek, titkos kéj nők, kerítők és lánykereskedők, valamint a kéj nők kitarottjai (selyemfiúk, stricik¹⁴) nyilvánartása az amerikai *Karthotek*-rendszer szerint történik.

A rendszer megfelelő voltát mi sem igazolhatja jobban, mint az, hogy a majdnem 1700 kéj nő heti kétszeri megvizsgálása oly könnyen bonyolítha-

¹² „Megelőzés.”

¹³ Sárgarézből készült, U alakú talpra erősített, oszlopszerű mikroszkóp, melyet Carl Reichert gyárában készítettek. Kiváló nagyítása miatt bakteriológiai és szövettani vizsgálatokra is használatos volt.

¹⁴ A bécsi eredetű strici szó előfordulását 1871-től jegyezték fel. Valószínűleg az olasz strizzare (pl. l'arancia) „kinyom, kifacsar, sajtol” (pl. narancsot) alapján keletkezett származék, s a selyemfiúknak a prostituáltakat kihasználó tevékenységére utalhat. – Kiss József a Szentesi Rudolf álnév alatt írt *Budapesti rejtelmek* című rémregényében már használta a kifejezést: „A törzsvendégek nem csekély része a hölgyek gráciájából tengeti hitvány életét. A hölgyeknek lovagra van szükségük, aki veszély esetén oltalmába vegye és ezt dúsan megfizetik. A lovag kötelessége egész éjjel talpon lenni hölgye mellett, szolgálni neki, táncolni vele, hazakísérni és általában érdekeit szem előtt tartani. »Strizzi«-knek híjják ezt a fajtát. Ez az emberiség legelvetemedettebb osztálya.” (1874). – A szót egyébként Petelei István is használta naplófeljegyzéseiben: „Szentiványi Kálmán a ki ha fiatalabb lenne s[t]ríci lehetne bécsben így csak alispán a helyett hogy az »az első magyar biblia gyárto« részvénytársaság vezér igazgatója legyen. Mindig úgy vélem ha látom hogy minden zsebében külön külön játékkártya van. Egyébképpen demokrata. Nem válogatja a pasasereket.” MTA Kt, Ms 5721/143, 5f. (A Petelei-szöveget Török Zsuzsától, Petelei szakavatott kiadójától kaptam, köszönöm.)

tó le, hogy egy-egy kéjnére nézve az épületben való tartózkodás csak két-három percet jelent. A vizsgálatra jelentkező kéjnök jövése-menése ezzel sem hosszabb várakozással, sem semminemű összeverődéssel sem jár. Sem az épületben, legkevésbé az épület előtti úttesten.

Bár naponként 550–600 kéjnököt vizsgálnak meg, az elmaradók száma naponta nem tesz ki 5-10-nél többet. Kényszer alkalmazása majd teljesen szükségtelen. A lefolyt három hónap alatt mindössze csak négy kéjnököt kellett vizsgálatmulasztás miatt kihágási eljárás alá vonni.

A kéjnök vizsgálatát naponta 4–7 rendőr orvos teljesíti. A fertőző betegségben szenvedő kéjnököt még aznap polgári rendőr kíséretében feltétlenül kórházba küldi a rendőrség, de előzőleg lakásán a szükséges intézkedéseket megteheti és holmiját biztonságba helyezheti. Intézkedés történik az iránt is, hogy a distingváltabb kéjnök a kórházban a többiektől elkülönítetten, külön gyógyteremben gyógykezeltesse.

Az erkölcsrendészeti osztály elkészítette egyúttal a lánykereskedők, ke-rítők és titkos kéjnök egyénenkénti törzslapjait a Kartothek-rendszer szerinti mutatólapokkal együtt, valamint összeírta azokat a kétes existenciákat, akik a kéjnök pénzén élőködnek.

Tevékenység

A fővárosi prostitúció visszásságainak megszüntetésére a rendőrség a múlt évben is sokoldalú tevékenységet fejtett ki.

Állandó figyelés alatt tartotta az utcai perditák viselkedését, felügyelt a bordélyházakra, találkahelyekre, kiterjesztette ellenőrzését azokra a ká-véházakra, melyeknek kéjnök a törzsvendégei, egyáltalában a maga megfigyelési körzetébe vonta mindazokat a helyeket, hol nyíltan vagy titkon bocsátják áruba a szerelmet.

15723 feljelentés érkezett e tekintetben észlelt kihágások miatt.

A szám magas, mindazonáltal mégis javulást konstatálhatunk. Az utcai bejegyzett lányok szemérmetlen magaviselete ma már a korábbi megbot-ránkoztató állapotokhoz képest nagyon alábbhagyott.

A nyilvánosság piacán kínáló prostitúció mellett a bújkáló prostitú-ció, mely a titok leple alatt a homályban szövögeti üzleteit, nem kisebb mértékben veszi igénybe a rendőrség éberségét. Az erkölcsrendészeti osztályba beosztott detektívek és polgári rendőrök munkásságát nem egyszer kötik le azok a felderítések és leleplezések, melyek a titkos prostituáltakat és titkos alkalomkerítő helyeket illetik. Nemkülönben lankadatlan ellen-őrzést követelnek azok a lánykereskedésbe fajuló bordélyházi üzletköté-

sek, melyekkel árucikként adogatják és veszik a bordélyházak kéjnőiket. Szemmel tartja továbbá az erkölcsrendészeti osztály büntető novella rendelkezései alapján a lánykerítés s lánykereskedés machinációit, felderítve és üldözve – végül kikutatja és szigorúan jár el a perditávilághoz hozzáismuló csavargóvilág ellen, mely nemcsak közerkölcsi, hanem közbiztonsági szempontokból is kiirtandó.

Egységes, szerves alapon s rendszerrel történik mindez és ennek minden vonatkozásban már a múlt évben meg volt kedvező hatása.

Így leánykereskedés miatt 27, kerítés miatt 41, titkos kéjelgés miatt 249, titkos bordélytartás miatt 13, bordélyszabály áthágás miatt 20, más büntett, vétség vagy közbiztonság elleni kihágás miatta 182 egyén ellen indították meg az eljárást.

A részletes adatokat egyébként a következő kimutatás tünteti fel:

A kéjnők létszáma

a) *Egészségi lappal*, illetve az új szabályrendelet szerint igazolványi lappal bíró kéjnő volt az év végén: 605. Az 1907. évhez képest 55-el több.

b) *Bordélyházi kéjnők*. A múlt év végén volt összesen: 322. *Ötveneggyel* több, mint az 1907. év végén.

2. *Magánkéjnők*. A múlt év végén volt összesen: 746. Százötvennel kevesebb, mint az 1907. évben.

A magánkéjnők létszámában beállott apadás abban leli magyarázatát, hogy az új szabályrendelet intézkedéseinek megfelelőleg az eddig úgynevezett futó bárcáskéjnők számára a rendőrség nem adott ki türelmi bárcát. Egy része igazolványt kapott, másik része felhagyott előbbi életmódjával.

A magán-kéjnőlakások száma 161 házban 865 volt.

A főváros és Újpest területén, tehát az összes kéjnők létszáma az év végén 1673 volt.

A bejegyzett kéjnők a múlt évben is nagyobbára azokban a kávéházakban húzódtak meg, melyeket számokra mindenkor a tulajdonos kértére a rendőrség kijelölt.

Egy része a kéjnőknek azonban most is járva-keelve hajszolja keresetét, de ennek is végképp elejét fogja venni: a nagyobb magán-kéjnőtelepek létesítése.

A kéjnők létszáma, valamint az abban előfordult változásokra vonatkozó adatokat a következő táblázatos kimutatások részletezik:

19. századvégi, művészi beállítást imitáló aktfotó. A modell arckifejezése azonban már jelzi, hogy a kép nem a művészi ábrázolásért készült. (magántulajdon)

*Az igazolmányos (volt egészségi lapos) kéjnök létszámában előfordult változásokról
1908. évben*

	felvett	kilépett	létszám a hó végén
Január	22	11	481
Február	6	16	471
Március	23	10	484
Április	4	25	463
Május	2	18	447
Június	12	2	457
Július	18	20	468
Augusztus	14	32	450
Szeptember	–	50	400
Október	183	20	563
November	50	14	599
December	36	30	695
<hr/>			
1908. évben összesen	370	248	–

A magánkéjnök létszámában előfordult változások 1908. évben

	Kéjnök száma (I–X. ker.)		Kéjnök száma		létszám a hó végén	
	felvett	kilépett	felvett	kilépett	I–X. ker.	Újpest
Január	69	65	4	3	905	19
Február	62	42	4	3	913	22
Március	51	52	–	–	925	22
Április	49	48	–	3	939	26
Május	41	64	–	1	911	26
Június	40	57	–	2	859	22
Július	55	46	–	–	907	28
Augusztus	49	43	2	2	935	34
Szeptember	31	52	–	3	794	18
Október	58	22	–	–	975	–
November	46	78	–	–	716	–
December	32	85	–	–	746	–
<hr/>						
1908. évben össz.	583	644	10	17	–	–

A bordélyházakban lévő kéjnök létszámában előfordult változások 1908. évben

	Kéjnök száma (I–X. ker.)		Kéjnök száma		létszám a hó végén	
	felvett	kilépett	felvett	kilépett	I–X. ker.	Újpest
Január	30	26	5	6	267	34
Február	31	17	8	6	263	32
Március	38	39	5	6	258	30
Április	33	27	3	3	248	26
Május	45	30	3	3	250	32
Június	29	30	5	6	237	24
Július	67	29	18	1	254	39
Augusztus	52	41	8	2	255	37
Szeptember	45	36	12	7	265	40
Október	43	21	–	–	281	–
November	43	30	–	–	269	–
December	34	24	–	–	322	–
1908. évben össz.	490	350	67	40	–	–

A bordélyok és találkahelyek száma

Az engedélyezett bordélyházak száma az 1908. évben volt:

Az I–X. kerületben	17
Újpesten	3
	<hr/>
össz.	20

Az 1907. évhez képest nincs változás.

Találkahely volt 29.

Eggyel több, mint az 1907. évben.

A kéjnök által látogatott kávéházak 17.

A kéjnök megbetegedései

A múlt évben beteg, kórházban ápolt *bordélyházi* kéjnök volt 449.

A múlt évben beteg, kórházban ápolt *magán és igazolványos* kéjnök volt 746.

A magán és igazolványos és a bordélyházi kéjnök megbetegedései a létszámhoz viszonyítva egyenlő arányú.

A legtöbb megbetegedés *lágycékélyre* esett: 465 esettel és kankóra: 369 esettel. a szifiliszitikus megbetegedések is aránylag megdöbbentő számban szerepelnek. A részletes adatokat a következő kimutatás tünteti fel:

Kimutatás. Budapest székesfővárosban levő összes bejegyzett kéjnök megbetegedéséről 1908. évben

Nemi betegségek	Bordélyházbeli kéjnök	Magán és igazolv. kéjnök	Össz.
Kankós megbetegedés	124	245	369
Lágycékély	207	258	465
Syphilis	106	230	332
Kiújult syphilis	–	–	–
Hegyes függölyök	–	–	–
Más bajok	12	13	25
Összesen	449	746	1195
Egyéb betegségek			
Hevenyfertőző bántalmak	3	5	8
Egyéb belső és sebészi bajok	11	12	23
Női bántalmak	12	13	25
Rüh és nem ragályos bőrbajok	2	8	10
Összesen	28	38	66
Főösszeg	477	784	1261

A kéjnök megbetegedési százaléka a múlt évben már meghaladta az 1%-ot, ami azonban nem a megbetegedések gyakoribb volta, mint inkább az orvosi vizsgálatok pontossága és lelkiismeretessége mellett bizonyít.

(Budapest, Radó Izidor Műintézete, 1909.)